

ESTRATIGRAFIA

ELS TERRENYS DEL PERÍODE TRIÀSIC A SANTA COLOMA DE GRAMENET

Josep Escobar & Joan Vicente i Castells

RESUMEN

En la presente nota se da noticia de unas excavaciones y puesta al descubierto de los tres episodios del período Triásico: Bundsanstein, Muschelkalk y Keuper, entre la calle Espriu y los terrenos del Hospital del Espíritu Santo, ocultos hasta entonces, bajo el Mioceno continental que cubre la zona.

KEY WORDS: *Triassic, Santa Coloma de Gramenet, Katalonian*

A mitjan del mes d'abril de l'any 2007, a propòsit de les obres de nova construcció de l'Hospital de l'Esperit Sant, aparegueren entre en el sector oest de l'Hospital i l'entrada del carrer Espriu uns sediments de color virolat que responien a les diferents èpoques del Trias germànic: el Bundsanstein d'argiles vermelles, el Muschelkalk de calcàries groguenques i el Keuper de coloració negrosa, constituint tots tres el primer període de l'era Secundària.

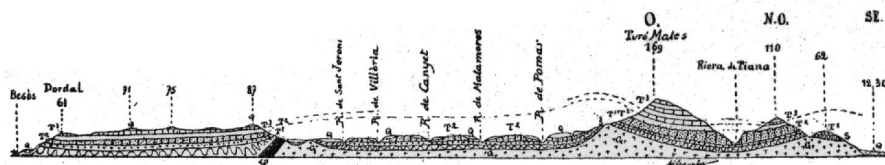
De fet aquests testimonis sedimentològics ja s'havien observat, parcialment, en aquells indrets, si bé mai, amb la nitidesa i espectacularitat d'aquest espai. Malgrat això, en aquest aflorament no s'hi observaren mostres fossilitzades de fauna.

El geòleg francès CHEVALIER (1932) que s'exilià a Catalunya durant la guerra Europea fins l'esclat de la nostra Guerra Civil, estudià en la seva geologia de Catalunya (volum 2), els turonets de Santa Coloma fins a Montgat, dient així:

Als voltants de Badalona, en l'indret del riu Besòs, prop de Sant Adrià, el triàsic forma una gran llenca que apareix sota el sanatori de Santa Coloma. Forma també la massa del turó d'en Mates (169 m) i la de la Bateria (110 m). Altrament, apareix també al fons de tots els barrancs que davallen de la cresta herciniana del turó del Pollo (Puig Castellar). Aquest triàsic de la llenca de Badalona damunt del fons hercinià, sigui directament en el granit, sigui sobre els esquistos pissarrencs del silurià, formen l'eix principal i cristal·lí arrasat de les muntanyes del litoral. Hom hi troba els tres termes: el Vosguà, bé que poc gruixut, hi és clarament representat (turó 62) i comença amb un conglomerat poligènic de base, rogenic, sota gresos micacis d'un roig fosc, que contenen en indrets bosses conglomeràtiques els elements de les quals són manlevats als gresos i a les pudingues aubjacentes.

El conjunt de la formació que ateny una trentena de metres de gruix, es distingeix clarament del Muschelkalk i posseeix litològicament una gran semblança amb el

Vosgià de la zona axial pirinenca (coll de Creus, pla de Sant Tirs). Aquest vosgià indica condicions continentals i lacustres idèntiques a les que regnaven a la vora del sud del Pirineu, condicions desèrtiques, seques i sorrenques amb insolació intensa.

SECCIÓ GENERAL DEL TRIÀSIC A BADALONA

G, granit; S, silúric; T 1, vosgià; T 2, muchelkalk; T 3, keuper; Q, quaternari; φ, pòrfir.

El Muschelkalk està sobre el Vosgià en concordança i es presenta en la forma d'una forta filada de calcàries blau fosc, molt cristal·lines amb presència de fucoïdes, la qual comença a la base per conglomerats calcaris del triàsic mitjà.

Altrament, els elements detrítics de base passen molt ràpidament a les calcàries franques marines, descansant sobre el Vosgià, al fons de les rieres de Pomar, Canyet, Matamoros, Villòria, Sant Jeroni que davallen del turó del Pollo (Puig Castellar), i també als turons de l'oest de Badalona i de l'est de Santa Coloma de Gramenet.

El Keuper sembla representat per una massa espessa que descansa sobre les calcàries cristal·lines, en la qual, bancs calcaris i blanquinosos de tipus dolomític, alternen amb bancs margosos, argilosos, de vegades gresosos en general de color roig fosc. Hom hi troba també intercalacions d'anhidrita transformada en guix en els afloraments del camí de l'Hospital de l'Esperit Sant, a Santa Coloma de Gramenet fins ben passat el turó de Montgat que fou explotada antigament.

Aquestes margues bigarrades -com les referides al principi i que és motiu d'aquesta nota- formaren també tota la massa del turó de la Bateria de Montgat (110 m) i del turó d'en Mates (169 m). Potser la base d'aquests sediments margosos i calcaris pertany en realitat al cim del Muschelkalk, però l'absència de fòssils determinables no ho permet precisar. En tot cas el que hom constata, és que, d'ençà del Vosgià, una sèrie important de sediments marins s'ha dipositat en aquesta regió. La mar ha envaït el peu de les rugues hercinianes fins més enllà del Masnou. En resum podem dir que el conjunt de les capes del voltant de Barcelona constitueixen el triàsic basal, mitjà i superior amb afinitats alpines innegables. Un golf s'endinsava en el continent fins més enllà de Badalona.

Les espècies paleontològiques del Triàsic mitjà s'han trobat al congost d'Aiguafreda amb *Ceratites nodosus*, *Myophoria goldfussi* i *Natica gregarea*. Malgrat això no n'hem trobat cap senyal al Triàsic de Santa Coloma.

BIBLIOGRAFIA

- CHEVALIER, M. (1932). L'era Secundària. Geografia de Catalunya. Vol. II. *Ed. Barcino*.
Barcelona.
- FONT I SAGUÉ, N. (1926). Curs de Geologia aplicada a Catalunya. *Impr. La Neotípi*.
Barcelona.
- BRINKMANN, R. (1966). Compendio de Geologia Històrica. *Ed. Labor*. Barcelona.
- VICENTE, J. (2002). Nous aspectes de la història de Santa Coloma de Gramenet. Vol. I. *Grup
d'Estudis Històrico-Socials Ed. Santa Coloma de Gramenet*.
- VIRGILI, C. (1958). *El Triàsico de los Catalánides*. CSIC. Madrid.